

Gelijk aan de start

RIET NACKOM EN GOELE CORNELISSEN

In het tweede thema van de krachtlijnen van het Vlaams ACV-congres, 'Gelijk aan de start', staat onderwijs centraal. COC heeft tijdens de totstandkoming van deze krachtlijnen al zwaar gewogen op dit thema en ook in de eindfase dienden we nog heel wat amendementen in. We lichten er enkele belangrijke punten uit.

IEDEREEN GELIJKE ONDERWIJSKANSEN!

Het Vlaams ACV wil een onderwijs dat álle kinderen en tieners, ongeacht hun afkomst, gelijke kansen biedt op kwaliteitsvol onderwijs, en dit met een minimum aan financiële drempels zowel in het leerplichtonderwijs als in het hoger onderwijs. De school dient een plaats te zijn waar kinderen, tieners, en (jong)volwassenen als leerling/student de kans krijgen om los te komen van de positie van hun ouders en tegelijk nog niet gedwongen worden om al een (toekomstige) positie in de samenleving of de arbeidsmarkt in te nemen.

Om gelijke onderwijskansen voor iedereen te realiseren, vraagt het Vlaams ACV concrete maatregelen die positieve studiekeuzes moeten ondersteunen. Voorbeelden daarvan zijn het stimuleren van samenwerkingsverbanden tussen scholen en de uitwerking van een studieaanbod dat leerlingen niet te snel vastzet in een bepaalde (studie)richting. Daarnaast formuleert het Vlaams ACV ook een aantal maatregelen die de mechanismen van sociale reproductie kunnen doorbreken. Bijvoorbeeld door in te zetten op de opleiding en meer professionalisering van onderwijspersoneel zodat onderwijspersoneelsleden voldoende inzicht verwerven in de problematiek van (kans)armoede en de reproductiemechanismen van sociale ongelijkheid.

Het Vlaams ACV vertrekt van de aanname dat de grote kloof op vlak van leerresultaten die het Vlaamse onderwijs vandaag kent, en die grotendeels samenhangt met de sociaaleconomische achtergrond van leerlingen, problematisch is. Ze is problematisch omdat een bepaalde groep van leerlingen eigenlijk onderpresteert en dat wijst op een verspilling van aanwezig talent. Anderzijds is deze kloof problematisch omdat ze, omgezet tot so-

ciale kloof, aan de basis ligt van sociale instabiliteit. Ter aanvulling bij voorgaande elementen heeft COC beklemtoond dat onderwijsgelijkheid niet alleen gaat over het wegwerken van sociale ongelijkheid en het realiseren van meer gelijke uitkomsten. Het gevaar dat schuilt in een te eenzijdige focus op gelijke uitkomsten is immers dat men hierdoor sterk gaat aansturen op onderwijs dat jonge mensen inschakelt en afstemt op wat een productieve, stabiele samenleving vandaag van hen vraagt. Vormend onderwijs, daarentegen, is niet gericht op de reproductie van de huidige samenleving, maar stelt jonge mensen in staat om de huidige samenleving te begrijpen zodat ze zelf de verantwoordelijkheid kunnen opnemen om deze te vernieuwen. In die context ligt de focus niet zozeer op het produceren van meer sociale gelijkheid, maar op het installeren van pedagogische gelijkheid¹. Vormend onderwijs plaatst jonge mensen immers in de (gelijke) positie van leerling/student, en spreekt hen telkens opnieuw aan op hun vermogen om de wereld, of iets uit de wereld, te leren kennen en te begrijpen. Als we het onderwijsveld de kans willen geven om jonge mensen te vormen, dan kan ook het beleidsdomein onderwijs niet puur ten dienste staan van andere beleidsdomeinen zoals welzijn of werk. Daarom drong COC tijdens het congres aan op een beleidskader dat de relatieve autonomie van het beleidsdomein onderwijs bewaakt. Immers, wie onderwijs reduceert tot een functie van de samenleving, reproduceert die samenleving, net als haar orde of (ongelijke) machtsverdeling. Vormend onderwijs daarentegen is de tijd en ruimte die een samenleving voor zichzelf afbakent om zichzelf (en dus ook haar ordening) te kunnen vernieuwen.

EEN BASISVORMING VOOR IEDEREEN

Het Vlaams ACV wil onderwijs dat álle kinderen ongeacht hun afkomst, talenten, interesses of studierichting, voldoende voorbereidt om een volwaardig maatschappelijk, professioneel en persoonlijk leven uit te bouwen. Daartoe vraagt het Vlaams ACV maatregelen die het recht op een basisvorming voor iedereen garanderen. Bijvoorbeeld door in te zetten op ambitieuze, maar haalbare eindtermen die aansturen op een voldoende brede, uitdagende en betekenisvolle vorming voor alle

1 Zie ook Cornelissen, G. (juni 2017). De relatie tussen onderwijs en gelijkheid: drie perspectieven. In Brandpunt, jaargang 44, nummer 9, pagina 16-18 en Cornelissen, G., Nackom, R. (oktober 2017). De leerling centraal in het onderwijs. Grenzen van personalisering. In Brandpunt, jaargang 45, nummer 2, pagina 8-11.

COC was goed vertegenwoordigd op het ACV-congres.

leerlingen. Dit is voor het Vlaams ACV een basisgoed waar iedereen recht op heeft en waarvoor de overheid garant moet staan door aan te sturen en toe te zien op de toegankelijkheid, de kwaliteit en de aanwezigheid van een gezonde sociale mix in scholen.

Leerlingen waarbij mentale, sociale of fysieke capaciteiten het volgen van het gemeenschappelijke curriculum of deelname aan de gewone schoolcontext bemoeilijken, moeten een beroep kunnen doen op specifieke begeleiding en ondersteuning met het oog op optimale onderwijskansen. ACV streeft ernaar het onderwijs zo inclusief mogelijk te maken. COC beklemtoont echter dat de draagkracht van de school én het recht van het kind op optimale onderwijscondities moeten bepalen of dit kan in een gewone school dan wel in een school voor buitengewoon onderwijs. Inclusief onderwijs mag voor ons ook niet samenvallen met gepersonaliseerd onderwijs.

COC beklemtoont ook dat een basisvorming voor iedereen slechts mogelijk is als de overheid voorziet in gepaste omkadering en werkmiddelen. Leerlingen voor wie het behalen van deze doelstellingen niet evident is, moeten kunnen rekenen op extra ondersteuning en begeleiding die hen in staat stelt terug aansluiting te vinden bij gedeelde leerstof.

EEN BELEID DAT INVESTEERT IN DE KRACHT VAN ONDERWIJSPERSONEEL

Het Vlaams ACV vraagt aan de overheid om een beleid uit te tekenen dat voorziet in de nodige omkadering en werkmiddelen zodat scholen de mogelijkheid hebben om in te zetten op de kracht van onderwijspersoneel.

Samen met het Vlaams ACV vraagt COC een beleid dat het lerarenberoep aantrekkelijk maakt en investeert in schoolleiders om kwaliteitsvol onderwijs en werkbaar werk mogelijk te maken. Scholen moeten een duurzaam personeelsbeleid kunnen voeren, met aandacht voor starters. Het onderwijspersoneel moet de nodige tijd en ruimte krijgen om zich samen met de collega's voor te bereiden op actuele uitdagingen, om te overleggen en zich bij te scholen. Tijd voor overleg en professio-

naliseren moeten structureel worden verankerd in de opdracht!

Verder vraagt het Vlaams ACV aan de overheid om een beleidskader uit te tekenen dat aandacht heeft voor diversiteit op school in de brede zin. COC (h)erkent dat onderwijspersoneel dagelijks geconfronteerd wordt met verschillen die leerlingen binnenbrengen op school: verschillen op vlak van ervaringen, achtergrond, opvattingen over het leven, enzovoort. Een belangrijke uitdaging bestaat er dan ook in om leraren via opleiding en professionalisering te sterken in de omgang met deze vormen van diversiteit. Een beleidskader dat inzet op diversiteit mag zich echter niet beperken tot extra curriculaire bijstellingen, maar moet ervoor zorgen dat de uitdagingen die samen gaan met diversiteit en de vraag naar mogelijke vormen van samen-leven deel uitmaken van het curriculum.

Wie de definitieve krachtlijnen, zoals ze uiteindelijk gestemd werden op het Vlaams ACV Congres, wil lezen, kan binnenkort terecht op www.acv-online.be.

Gelijkheid maakt het verschil

Vlaams ACV-congres 2017